TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi (TIR Sözleşmesi)

31.03.1985 Tarihli 18711 Sayılı Resmi Gazete - TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi

31.03.1985 Tarihli 18711 Sayılı Resmi Gazete

Milletlerarası Sözleşme

Karar Sayısı : 85/8993

27.08.1984 tarihli ve 84/8457 sayılı Kararnameye ektir. 14 Kasım 1975 tarihli ekli "TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi"nin, 12 Mayıs 1985 tarihinden geçerli olmak üzere onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 26/12/1984 tarihli ve EİGM/EİUE: IV-734-110-9-4627-6402 sayılı yazısı üzerine, 31.05.1963 tarihli ve 244 sayılı Kanun'un 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu’nca 16.01.1985 tarihinde kararlaştırılmıştır.

TIR KARNELERİ HİMAYESİNDE ULUSLARARASI EŞYA TAŞINMASINA DAİR GÜMRÜK SÖZLEŞMESİ (TIR SÖZLEŞMESİ)

AKİT TARAFLAR,

Karayolu taşıtları ile uluslararası eşya taşınmasını kolaylaştırmayı İSTİYEREK,

Taşıma şartlarındaki iyileştirmenin, aralarındaki işbirliğinin geliştirilmesinde önemli bir unsur teşkil ettiğini DÜŞÜNEREK,

Özellikle sınırlarda olmak üzere, uluslararası taşımacılıktaki idari formalitelerin basitleştirilmesi ve ahenkleştirilmesini arzu ettiklerini BEYAN EDEREK,

Aşağıdaki hususlarda ANLAŞMALARINA:

Bölüm I

GENEL

(a) TARİFLER

Madde 1

Bu Sözleşmede:
(a) “TIR işlemi” deyiminden; bu Sözleşme ile saptanan “TIR rejimi” altında eşyaların bir hareket noktasındaki gümrük idaresinden, bir varış noktasındaki gümrük idaresine taşınması,

(b) “İthal veya ihraç vergi ve resimleri” deyiminden; eşyaların ithal veya ihracı sırasında veya bu ithalat ve ihracat dolayısı ile alınan fakat, yapılan bir hizmetin yaklaşık değeri ile sınırlı ücret ve masrafları kapsamayan, gümrük vergi ve resimleri ile diğer ücret ve masraflar,

(c) “Karayolu taşıtı” deyiminden; yalnız motorlu karayolu taşıtları değil fakat bu taşıtlar tarafından çekilmek üzere yapılmış her türlü römorklar veya yarı römorklar,

(d) “Taşıt dışı” deyiminden; karayolunda bir ünite olarak hareket eden bağlı taşıtlar,

(e) “Konteyner” deyiminden; taşıma işlerinde kullanılan (büyük sandık, müteharrik sarnıç veya benzerleri) ve,

(i) içine eşya konmak üzere bir kompartman teşkil edecek şekilde kısmen veya tamamen kapalı,

(ii) devamlılık niteliğine sahip olup, bu nedenle de bir çok defa kullanılabilecek şekilde sağlam,

(iii) yol boyunca aktarmaya gerek göstermeksizin, bir veya daha fazla sayıda taşıt tarafından eşya naklini kolaylaştıracak şekilde özel olarak yapılmış,

(iv) bir taşıttan diğerine bağlanması sırasında manevraya müsait bir şekilde yapılmış,

(v) kolayca yüklenecek ve boşaltılacak şekilde yapılmış,

(vi) iç hacmi en aşağı bir metre küp olan araçlar, anlaşılır.

“Ayrılabilen karoseriler” konteyner olarak telakki edilir.

(f) “Hareket noktasındaki gümrük idaresi” deyiminden; TIR rejimi altında yükün tamamen veya bir kısmı ile ilgili uluslararası taşımacılığın başladığı yerlerdeki Akit Taraflardan birine ait gümrük

idaresi,

(g) “Varış noktasındaki gümrük idaresi” deyiminden; TIR rejimi altında yükün tamamen veya bir kısmı ile ilgili uluslararası taşımacılığın sona erdiği yerdeki Akit Taraflardan birine ait gümrük idaresi,

(h) “Yol boyu gümrük idaresi” deyiminden; bir karayolu taşıtının, taşıt dizisinin veya konteynerin bir TIR işlemi sırasında ithal veya ihraç edildiği Akit Taraflardan birine ait gümrük idaresi,

(i) “Kişi” deyiminden; gerçek ve tüzel kişiler,

(j) “Ağır veya havaleli eşya” deyiminden; ağırlıkları, boyutları veya nitelikleri nedeni ile genellikle kapalı bir karayolu taşıtında veya kapalı bir konteynerde taşınmayan maddeler,

(k) “Kefil kuruluş” deyiminden; TIR rejiminden yararlanan kişilere kefil olması Akit Taraflardan birinin gümrük makamlarınca kabul edilen kuruluş, anlaşılır.

(b) UYGULAMA ALANI

Madde 2

Bu Sözleşme, TIR işleminin başlangıç ve bitişi arasındaki yolculuğun bir kısmı karayolu ile yapılmak şartı ile, bir Akit Tarafın hareket noktasındaki gümrük idaresinden bir diğer veya aynı Akit Tarafın varış noktasındaki gümrük idaresine kadar bir veya daha fazla sınır arasında aktarma edilmeksizin karayolu taşıtları ile, taşıt dizileri ile veya konteynerlerle eşya taşınmasına şamildir.

Madde 3

Bu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmek için:

(a) Taşıma işlemleri,

(i) III (a) bölümünde öngörülen şartlarla daha önce kabul edilen karayolu taşıtları, taşıt dizileri veya konteynerlerle, veya,

(ii) III (c) bölümünde öngörülen şartlar altında diğer karayolu taşıtları, taşıt dizileri veya konteynerlerle, yapılmalıdır.

(b) Taşıma işlemleri, 6 ncı madde hükümlerine göre onaylanan kuruluşlar tarafından taahhüt edilmeli ve bu Sözleşmenin 1 sayılı ekinde gösterilen örneğe uygun TIR karnesi himayesinde yapılmalıdır.

(c) İLKELER

Madde 4

TIR Rejimi altında taşınan eşyadan yolboyu Gümrük idarelerince ithal veya ihraç vergi ve resimleri tahsil edilmez veya teminat alınmaz.

Madde 5

Mühürlü karayolu taşıtları, taşıt dizileri veya konteynerlerde taşınan eşya genel kural olarak, yol boyu Gümrük idarelerinde muayeneye tabi tutulmaz. Bununla beraber gümrük makamları, istisnai durumlarda ve özellikle bir yolsuzluk şüphesi halinde, suistimalleri önlemek için bu idarelerde eşyayı muayene edebilirler.

Bölüm II

TIR KARNELERİNİN VERİLMESİ KEFİL KURULUŞLARIN SORUMLULUKLARI

Madde 6

Tesbit edeceği şartlar ve taahhütlere uymak şartı ile, her Akit Taraf, kuruluşlara ya doğrudan doğruya veya benzer kuruluşlar aracılığı ile TIR karnesi verme ve kefil olma yetkisi verebilir. Bir ülkede kuruluşun kefaleti, ancak kendisinin de bağlı bulunduğu uluslararası kuruluşa bağlı yabancı kuruluşlar tarafından verilmiş TIR karneleri himayesindeki faaliyetlerle ilgili sorumlulukları kapsadığı takdirde, geçerli sayılır.

Madde 7

İlgili yabancı kuruluşlar veya uluslararası kuruluşlar tarafından kefil kuruluşlara gönderilen TIR karneleri örnekleri ithal ve ihraç vergi ve resimleri ile, ithal ve ihraç yasaklama ve kısıtlamalarına tabi tutulmazlar.

Madde 8

TIR işlemleri ile ilgili olarak bir yolsuzluğun tespit edildiği ülkedeki gümrük kanunlarına ve yönetmeliklerine göre ödenmesi gereken ithal ve/veya ihraç vergi ve resimleri ile bunlara ilişkin gecikme faizlerini kefil kuruluş öder. Kuruluş, yukarıda zikredilen şahıslardan tahsil edilecek paraların ödenmesinden, bu şahıslarla müştereken ve müteselsilen mesuldür. Bir Akit Tarafın gümrük kanun ve yönetmelikleri, yukarıda birinci paragrafta belirtilen ithal vergi ve resimlerinin ödenmesini öngörmüyorsa, kefil kuruluş aynı şartlarla ithal veya ihraç vergi ve resimlerine ve gerekiyorsa bunlara ilişkin gecikme faizlerine eşit bir para tutarını öder.

Her Akit Taraf, birinci ve ikinci paragraf hükümlerine göre kefil kuruluştan talep edilecek azami para tutarını tesbit eder. Hareket noktasındaki gümrük idaresinin bulunduğu ülke yetkililerine karşı kefil kuruluşun sorumluluğu, TIR karnesinin gümrük idaresince kabulü ile başlar. Eşyanın TIR rejimi altında taşındığı müteakip ülkelerde bu sorumluluk, eşyanın girişi ile, 26 ncı maddenin birinci ve ikinci paragraf hükümlerine göre TIR işleminin geçici olarak durdurulması halinde ise TIR işleminin yeniden başladığı gümrük idaresinde TIR karnesinin kabulü ile başlar.

Kefil kuruluşun sorumluluğu, yalnız TIR karnesinde yazılı eşyaya şamil olmayıp, aynı zamanda, bu karnede yazılı olmamakla birlikte karayolu taşıtının mühürlü kısmında veya mühürlü konteynerde mevcut eşyayı da kapsayacak, fakat başka hiçbir eşyaya şamil olmayacaktır.

Bu maddenin birinci ve ikinci paragraflarında sözü edilen gümrük vergi ve resimlerinin tesbitinde, TIR karnesindeki eşyaya ilişkin bilgiler, aksi sabit oluncaya kadar geçerli sayılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci paragraflarında anılan tutarların ödenmesi gerekli hale geldiğinde, yetkili makamlar, mümkün olduğu ölçüde, kefil kuruluştan ödeme isteğinde bulunmadan önce doğrudan doğruya sorumlu kişi veya kişilere başvururlar.

Madde 9

Kefil kuruluş son geçerlilik gününü belirtmek sureti ile karnesinin geçerlilik süresini tesbit eder. Karne bu süreden sonra hareket noktasındaki gümrük idaresine ibraz edilemez. Bu maddenin birinci paragrafında belirtilen son geçerlilik gününde veya bu günden önce hareket noktasındaki gümrük idaresince kabul edilen karne, varış noktasındaki gümrük idaresinde TIR işlemi sonuçlanıncaya kadar geçerlidir.

Madde 10

TIR karnesi şartsız veya şartlı olarak ibra edilebilir. İbranın şarta bağlanması ancak TIR işlemi ile ilgili olaylara dayandırılabilir. Bu olaylar TIR karnesi üzerinde açıkça gösterilir. TIR karnesini kayıtsız şartsız ibra eden bir ülkenin gümrük makamları ibra belgesi usulsüz veya hile yolu ile elde edilmiş olmadıkça 8 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında sözü edilen paraların ödenmesinden kefil kuruluştan talep edemezler.

Madde 11

TIR karnesinin ibra edilmemesi veya şarta bağlı olarak ibra edilmesi halinde, yetkili makamlar şayet TIR karnesinin kabul edildiği tarihten itibaren bir yıl içinde ilgili kuruluşa ibra edilmemesi veya şarta bağlı olarak ibra edilme keyfiyetini bildirmemişlerse, 8 nci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen paraları kefil kuruluştan talep edemezler. Bu hüküm ibra belgesinin usulsüz veya hile yolu ile temin edilmiş olduğu hallerde de uygulanır. Bu takdirde ihbar süresi iki yıldır.

8 nci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında sözü edilen para tutarlarının ödenmesi talebi, karnenin ibra edilmediği, şarta ibra edildiği veya ibra belgesinin usulsüz veya hile yolu ile temin edilmiş olduğu, kefil kuruluşa bildirildikten itibaren en az üç ay sonra ve en geç iki yıl içinde bu kuruluşa yapılır. Bununla beraber, yukarıda belirtilen iki yıllık süre içinde dava konusu yapılmış olan hallerde ödeme talebi, mahkeme kararının kabil infaz haline geldiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılır.

Kefil kuruluş bu ödemeleri, ödeme talebi tarihinden itibaren üç ay içinde yapar. Ödeme talebinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl içinde söz konusu taşıma işlemi ile ilgili olarak herhangi bir yolsuzluk yapılmadığı gümrük makamlarını tatmin edecek şekilde ispat edildiği takdirde, ödenen paralar iade edilir.

Bölüm III

EŞYANIN TIR KARNESİ HİMAYESİNDE TAŞINMASI (a) TAŞITLARIN VE KONTEYNERLERİN KABULÜ

Madde 12

Karayolu taşıtlarının bu bölümün (a) ve (b) kısımları hükümlerinden yararlanabilmeleri için bu Sözleşmenin 2 sayılı ekinde öngörülen yapılış tarzı ve teçhizata ilişkin şartlara sahip olmaları ve 6 sayılı ekinde belirtilen yöntem uyarınca kabul edilmeleri gerekir. Uygunluk belgesi 4 sayılı ekte

gösterilen örneğe uygun olmalıdır.

Madde 13

Konteynerlerin bu bölümün (a) ve (b) kısımlarından yararlanabilmeleri için, bu Sözleşmenin 7 sayılı ekinin I nci kısmında öngörülen şartlara uygun bir şekilde yapılmış olmaları ve bu ekin II nci kısmında belirtilen usullere göre kabul edilmeleri gerekir. 1956 Konteynerlere ilişkin Gümrük Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler kuruluşunun himayesinde yapılan bu Sözleşmeden doğan Sözleşmeler, 1972 Konteyner Sözleşmesi veya bu Sözleşmenin yerine geçen veya bu Sözleşmeyi değiştiren herhangi bir uluslararası belge uyarınca gümrük mührü altında eşya taşımak üzere onaylanan konteynerler, yukarıdaki birinci paragraf hükümlerine uygun sayılırlar ve yeni bir uygunluk belgesi gerektirmeden TIR rejimi altında eşya taşınmasında kullanılırlar.

Madde 14

Akit Taraflar yukarıdaki 12 ve 13 ncü maddelerde öngörülen şartlara sahip olmayan karayolu taşıtları ve konteynerlerle ilgili uygunluk belgelerini geçerli saymayabilirler. Bununla beraber Akit Taraflar tespit edilen noksanlıklar önemsiz olduğu ve kaçakçılık tehlikesi yaratmadığı takdirde taşımayı geciktirmekten kaçınırlar.

Uygunluk belgesi verilmesi için gerekli şartları kaybetmiş olan herhangi bir karayolu taşıtı veya konteyner, gümrük mührü altında eşya taşınmasında kullanılmaya başlamadan önce ya eski haline getirilir veya bunlar için yeni bir uygunluk belgesi istenir.

(b) TIR KARNESİ KAPSAMI ALTINDA EŞYA TAŞINMASI YÖNTEMLERİ

Madde 15

TIR rejimi altında eşya taşıyan karayolu taşıtları, taşıt dizileri ve konteynerlerin geçici kabulleri için hiçbir özel belge istenmez. Karayolu taşıtları, taşıt dizileri veya konteynerler için hiçbir teminat aranmaz. Bu maddenin birinci paragrafı hükmü, herhangi bir Akit Tarafın, varış noktasındaki gümrük idaresinde, karayolu taşıtlarının, taşıt dizilerinin veya konteynerlerin TIR işlemi bitince tekrar yurt dışı edilmesini sağlamak amacı ile ulusal mevzuatında öngörülen formaliteleri uygulamasına engel teşkil etmez.

Madde 16

Bir karayolu taşıtı veya taşıt dizisinin TIR işlemi sırasında, bu taşıtın veya taşıt dizisinin ön ve arka tarafına, üzerinde “TIR” harfleri yazılı bulunan ve bu Sözleşmenin 5 sayılı ekinde belirtilen özellikleri taşıyan üçgen şeklinde birer plaka yerleştirilir. Bu plakalar kolayca görülecek bir şekilde yerleştirilmeli ve gerektiğinde sökülebilmelidir.

Madde 17

Her karayolu taşıtı veya konteyner için bir TIR karnesi düzenlenir. Bununla beraber, bir taşıt dizisi ve bir tek karayolu taşıtına veya taşıt dizilerine yüklenen bir çok konteyner için de tek bir TIR karnesi düzenlenebilir. Bu durumda TIR karnesi himayesindeki eşya ile ilgili olarak TIR manifestosunda dizideki her taşıtın veya konteynerin muhteviyatı ayrı ayrı gösterilir.

TIR karnesi yalnız bir yolculuk için geçerlidir. Karnede bu taşıma ile ilgili kabul ve ibra işlemleri için yeterli sayıda koparılabilir varak bulunur.

Madde 18

Bir TIR işlemi, ilgili Akit Taraf veya Taraflarca başka türlü bir yetki verilmemiş olmak kaydı ile, birkaç hareket veya varış noktası gümrük idaresini kapsayabilir,

(a) Hareket noktasındaki gümrük idareleri aynı ülkede bulunacaktır,

(b) Varış noktasındaki gümrük idareleri ikiden fazla ülkede bulunmayacaktır;

(c) Hareket ve varış noktasındaki gümrük idarelerinin sayısı dördü geçmeyecektir.

Madde 19

Eşyalar ve karayolu taşıtı, taşıt dizisi veya konteyner hareket noktasındaki gümrük idaresinde TIR karnesi ile birlikte sunulacaktır. Hareket noktasındaki ülke gümrük makamları, eşya manifestosunun doğruluğunun tesbiti, gümrük mühürlerinin takılması veya bu gümrük makamları sorumluluğunda tam yetkili kişiler tarafından takılan mühürlerin denetlenmesi için gerekli tedbirleri alırlar.

Madde 20

Gümrük makamları, kendi ülkeleri içindeki yolculuklar için bir süre sınırlaması koyabilecekleri gibi, karayolu taşıtlarının, taşıt dizilerinin veya konteynerlerin belirli bir yol takip etmelerini de isteyebilirler.

Madde 21

Her yol boyu ve varış noktasındaki gümrük idarelerinde, karayolu taşıtı, taşıt dizisi ve konteynerler, yükleri ve bu yüklere ilişkin TIR karnesi ile birlikte kontrol için gümrük makamlarına sunulacaktır.

Madde 22

Genel bir kural olarak, eşyayı 5 nci maddenin ikinci fıkrasına göre muayene ettikleri haller hariç, her Akit Tarafın yol boyu gümrük idareleri, diğer Akit Tarafların gümrük mühürlerini, bozulmamış olmaları şartı ile, kabul ederler. Bununla beraber sözkonusu gümrük makamları, denetim için gerekli gördükleri takdirde kendi mühürlerini de takabilirler.

Bir Akit Tarafın kabul ettiği gümrük mühürleri, bu Akit Tarafın toprakları üzerinde ulusal mühürlerin yararlandığı hukuki korumadan yararlanırlar.

Madde 23

Gümrük makamları, özel durumlar dışında,

Karayolu taşıtlarına, taşıt dizilerine veya konteynerlere kendi ülke toprakları üzerinde, masrafları taşıyıcı tarafından ödenmek üzere, refakat edilmesini,

Karayolu taşıtlarının, taşıt dizilerinin veya konteynerlerin ve yüklerinin yol boyu süresince muayene edilmesini, talep edemezler.

Madde 24

Gümrük makamları, yolculuk sırasında veya bir yol boyu gümrük idaresinde bir karayolu taşıtını, taşıt dizisini veya konteyneri muayeneye tabi tuttuğu takdirde, takılan yeni mühürler ile yapılan kontrolün mahiyetini, ülkelerinde kullanılan TIR karnesinin ilgili varaklarına ve dip koçanına yazarlar.

Madde 25

Gümrük mühürleri, 24 ve 35 nci maddelerde yazılı haller dışında yol boyunca kırılır veya bu mühürler kırılmaksızın eşya tahribata veya hasara uğrarsa, ulusal kanun hükümlerinin muhtemel uygulamasına halel getirmemek şartı ile, Sözleşmenin 1 sayılı ekinde öngörülen TIR karnelerinin kullanılışına ilişkin yönteme başvurulur ve TIR karnesindeki tasdikli rapor doldurulur.

Madde 26

TIR karnesi himayesinde yapılan taşımacılığın bir kısmı bu Sözleşmeye taraf olmayan bir ülke topraklarında olduğu takdirde, yolculuğun bu kısmı için TIR işlemi geçici olarak düşer. Bu durumda, yolculuğun devam edeceği Akit Taraf ülkesinde gümrük makamları, gümrük mühürleri ve tanıtma işaretlerinin bozulmamış olması şartı ile TIR işleminin başlaması için TIR karnesini kabul ederler.

Daha basit bir gümrük transit yönteminin mevcut olması veya gümrük transit rejiminin gerekli olmadığı hallerde, yolculuğun bir kısmı için TIR karnesinin bir Akit Taraf toprakları üzerinde karne hamili tarafından kullanılmadığı takdirde de bu hüküm uygulanır.

Bu gibi durumlarda, TIR işleminin geçici olarak durduğu veya başladığı gümrük idareleri, yol boyu çıkış gümrük idareleri ve yol boyu giriş gümrük idareleri olarak telakki edilir.

Madde 27

Bu Sözleşme hükümleri ve özellikle 18 nci madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile, başlangıçta tayin edilen varış noktası gümrük idaresi yerine bir başka varış noktası gümrük idaresi tesbit edilebilir.

Madde 28

Yükün varış noktasındaki gümrük idaresine gelişinde, eşyanın diğer bir gümrük rejimi altına alınması veya ithal edilmesi şartı ile, TIR karnesi gecikmeden ibra edilir.

(c) AĞIR VEYA HAVALİ EŞYA TAŞINMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 29

Bu kısmın hükümleri yalnız, bu Sözleşmenin 1 nci maddesinin (k) alt paragrafında tarif edilen ağır veya havaleli eşyanın taşınmasında uygulanır. Bu kısım hükümleri uygulandığında, hareket noktasındaki gümrük idaresinin vereceği karara göre, ağır veya havaleli eşya mühür takılmayan taşıtlarla veya konteynerlerle taşınabilir.

Bu kısmın hükümleri ancak, hareket noktasındaki gümrük idaresi yetkililerince, taşınan ağır veya havaleli eşya ile bunlara ait aksamın tanımlamalarının mevcut tanımlamalara göre kolayca tesbit edilebileceğine veya bu eşya ve aksamın belirli bir iz bırakmadan değiştirilmelerinin veya alınmalarının önleyecek bir şekilde marka ve mühür vurulabileceğine kanaat getirildiği takdirde uygulanır.

Madde 30

Bu Sözleşmenin bütün hükümleri, bu kısmın özel hükümleri ile getirilen istisnalar dışında, TIR karnesi himayesinde ağır veya havaleli eşya taşınmasına uygulanır.

Madde 31

Kefil kuruluşun sorumluluğu yalnız TIR karnesinde sayılan eşyayı değil, fakat karneye yazılmamakla beraber yük platformunda veya TIR karnesinde yazılı olanlar arasında bulunan diğer eşyayı da kapsar.

Madde 32

TIR karnesinin kabı ve bütün varakları üzerinde İngilizce veya Fransızca büyük harflerle “ağır veya havaleli eşya” kaydı bulunur.

Madde 33

Hareket noktasındaki gümrük idaresi yetkili makamları, taşınan eşyanın ayniyetinin tesbiti için gerekli koli listeleri, fotoğraflar, planlar gibi bilgilerin TIR karnesine eklenmesini isteyebilirler. Bu durumda sözü geçen makamlar bu belgeleri vize ederek bir örneğini TIR karnesi kapağının iç tarafına iliştirirler. TIR karnesi ile ilgili bütün manifestolarda bu belgelere ilişkin meşruhat bulunur.

Madde 34

Her Akit Tarafın yol boyu gümrük idaresindeki yetkili makamları, diğer Akit Tarafların yetkili makamları tarafından takılan gümrük mühürlerini ve/veya tanıtıcı işaretleri kabul ederler. Ancak, ilave mühürler ve/veya tanıtıcı işaretler takabilirleri TIR karnesinin kendi ülkelerinde kullanılan vareklarına, bunun karnede kalan dip koçanına ve TIR karnesinde kalan diğer koçanlar üzerine de yeni mühürlerin ve/veya tanıtıcı işaretlerin özelliklerini kaydederler.

Madde 35

Bir yol boyu gümrük idaresinde veya yolculuk sırasında yükü muayeneye tabi tutan gümrük makamları, mühürleri kırmak ve tanıtıcı işaretlerini bozmak zorunda kalırlarsa, yeni mühürleri ve tanıtıcı işaretlerini kendi ülkelerinde kullanılan TIR karnesi varakları ile TIR karnesinde kalan ilgili dip koçanlarına ve varaklara kaydederler.

Bölüm IV

YOLSUZLUKLAR

Madde 36

Bu Sözleşme hükümlerinin ihlali halinde, bundan sorumlu olan kişi suçun işlendiği ülkenin kanunlarında öngörülen cezalara tabi olur.

Madde 37

Yolsuzluğun hangi ülkede yapıldığının tesbit edilemediği hallerde, suç hangi Akit Tarafın topraklarında meydana çıkarılmışsa orada işlenmiş sayılır.

Madde 38

Akit Taraflardan herbiri, eşyaların uluslararası taşımacılığında geçerli gümrük kanun ve yönetmeliklerini ciddi surette ihlal eden her kişiyi, bu Sözleşme hükümlerinden yararlanmaktan geçici veya devamlı olarak men etmek hakkına sahiptir. İlgili kişinin, ülkesinde ikamet ettiği veya yerleşmiş bulunduğu Akit Taraf gümrük makamlarına ve suçun işlendiği ülkedeki kefil kuruluşa men keyfiyeti derhal bildirilir.

Madde 39

TIR işlemlerinde başka bir aksaklık görülmediği takdirde,

Akit Taraflar, süre veya yol sınırlamaları ile ilgili önemsiz uyarsızlıkları dikkate almazlar.

Aynı şekilde, TIR karnesi eşya manifestosu kayıtları ile karayolu taşıtı, taşıt dizileri veya konteyner muhteviyatı arasındaki farklar da, bu farkların eşyalar yüklendiği veya gönderildiği sırada bilerek işlenen kusurdan veya ihmâlden ileri gelmediği hususunda yetkili makamları tatmin edecek şekilde deliller gösterildiği takdirde, TIR karnesi hamilinin Sözleşmeyi ihlali şeklinde telakki edilmez.

Madde 40

Hareket veya varış noktasındaki gümrük idareleri, bu ülkelerde ortaya çıkan farklar, bu farklar bir TIR işleminden önce veya sonraki gümrük işlemleri ile ilgili olduğu ve karne hamilinin ilgilendirmediği takdirde, karne hamilini sorumlu tutamazlar.

Madde 41

TIR karnesi manifestosunda belirlenen eşyanın kaza veya zorunlu nedenlerle tahribe uğradığı veya yerine konmayacak bir şekilde kaybolduğu veya tabiatı icabı eksildiği hususu gümrük makamlarını tatmin edecek şekilde ispatlandığı takdirde, normal olarak ödenmesi gereken vergi ve resimler istenmez.

Madde 42

Bir Akit Taraf, nedenlerini belirterek talepte bulunduğu takdirde, bir TIR işlemi ile ilgili Akit Tarafların yetkili makamları 40, 41 ve 42 nci madde hükümlerinin uygulanabilmesi için gerekli mevcut bilgileri bu Akit Tarafa verirler.

Bölüm V

AÇIKLAYICI NOTLAR

Madde 43

III ncü Kısmın 6 ve 7 sayılı eklerinde bulunan Açıklayıcı Notlar, bu Sözleşme ile eklerindeki belirli bazı hükümlere yorum getirir. Bunlar bazı tavsiye edilen uygulamaları da yorumlar.

Bölüm VI

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 44

Her Akit Taraf aşağıdaki hususlarda kefil kuruluşlara kolaylık gösterir:

(a) Akit Taraflar yetkili makamlarının, bu Sözleşmenin 8 nci maddesi hükümlerine göre talep edecekleri meblağlar için gerekli dövizin transferi, ve

(b) İlgili kuruluşlar veya uluslararası kuruluşlar tarafından kefil kuruluşlara gönderilen TIR karnesi örneklerinin bedeli için gerekli dövizin transferi.

Madde 45

Her Akit Taraf, TIR işlemleri için tayin ettiği hareket noktası gümrük idarelerini, yol boyu gümrük idarelerini ve varış noktası gümrük idarelerini gösterir listeyi yayınlar. Sınırı komşusu olan Akit Taraflar, sınırdaki büroları ve bunların açılış saatleri hakkında görüş birliğine varmak için birbirlerine danışırlar.

Madde 46

Bu Sözleşmede belirtilen gümrük işlemlerinde, gümrük personelinin hizmetleri için ücret verilmez. Ancak, bu hizmetlerin bu işlemler için tayin edilen gün, saat ve yerlerin dışında yapılması istisna teşkil eder. Akit Taraflar, gümrük idarelerinde, bozulabilir maddelerin gümrük işlemlerini mümkün olduğu ölçüde kolaylaştırırlar.

Madde 47

Bu Sözleşme hükümleri, kamu ahlakı, emniyeti, hıfzısıhhası veya sağlığı veya veteriner veya bitki sağlığının korunması amacı ile ulusal mevzuatta vazedilen kısıtlama ve kontrollerin uygulanmasını engellemediği gibi, bunlara dayanarak ödenmesi gereken vergi ve resimlerin tahsilini de engellemez. Bu Sözleşme hükümleri, taşımacılıkla ilgili diğer ulusal veya uluslararası hükümlerin uygulanmasını engellemez.

Madde 48

Bu Sözleşme hükümlerinden hiçbiri, gümrük birliği veya ekonomik birlik kuran Akit Tarafların kendi ülkelerinde başlayan, bu ülkelerde son bulan veya bu ülkeler içinden transit geçen taşımacılıkla ilgili olarak, bu Sözleşmede öngörülen kolaylıkları azaltmamak şartı ile özel kurallar ihdas etmelerine mani değildir.

Madde 49

Bu Sözleşme Akit Tarafların, tek taraflı hükümlerle veya iki taraflı ve çok taraflı anlaşmalara dayanarak sağladıkları veya sağlamak istedikleri daha büyük kolaylıkların uygulanmasına, bu kolaylıkların bu Sözleşme hükümlerinin ve özellikle TIR işlemlerinin uygulanmamasını engellememesi şartı ile önlemez.

Madde 50

Akit Taraflar talep üzerine birbirlerine, bu Sözleşme hükümlerinin uygulanması ile ilgili ve özellikle karayolu taşıtlarının veya konteynerlerin kabulü ve yapılarındaki teknik özelliklere ilişkin bilgileri verirler.

Madde 51

Bu Sözleşmenin ekleri Sözleşmenin ayrılmaz parçasını teşkil ederler.

Bölüm VII

SON HÜKÜMLER

Madde 52

İmza, tasdik, kabul, onay ve katılma

Birleşmiş Milletlere üye bütün ülkelerle, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının herhangi bir ihtisas ajansına üye ülkeler, Uluslararası Adalet Divanına taraf olan ülkeler ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca davet edilen diğer herhangi bir ülke bu Sözleşmeye, — 14 —

(a) Tasdik, kabul ve onay kaydı olmaksızın imzalayarak, (b) Tasdik, kabul veya onay kaydı ile imzaladıktan sonra tasdik, kabul veya onay belgesini tevdi ederek, veya (c) Katılma belgesini tevdi ederek, Akit Taraf olurlar.

Bu Sözleşme, 1 Ocak 1976 tarihinden 31 Aralık 1976 tarihine kadar, Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisinde, bu maddenin birinci paragrafında sözü edilen ülkelerin imzalarına açık tutulur. Bu tarihten sonra ise katılmalara açılacaktır. Gümrük birlikleri ve ekonomik birliklerde bütün üye ülkeleri ile birlikte veya bütün üye ülkeleri bu Sözleşmeye Akit Taraf olduktan sonra, maddenin birinci ve ikinci paragrafı hükümleri uyarınca bu Sözleşmeye Akit Taraf olabilirler. Bununla beraber birliklerin oy hakkı yoktur. Tasdik, kabul ve katılma onay belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine tevdi edilir.

Madde 53

Yürürlüğe Giriş

Bu Sözleşme, 52 nci maddenin birinci paragrafında belirtilen beş ülkenin Sözleşmeyi tasdik, kabul o n ay kaydı olmaksızın imzaladıkları veya tasdik, kabul, onay veya katılma belgelerini tevdi ettikleri tarihten itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer. 52 nci maddenin birinci paragrafında belirtilen beş ülke, bu Sözleşmeyi tasdik, kabul veya onay kaydı ile imzaladıktan sonra veya tasdik, kabul, onay veya katılma belgelerini tevdi ettikten sonra, Sözleşme diğer Akit Taraflar için tasdik, kabul, onay veya katılma belgelerini tevdi ettikleri tarihten altı ay sonra yürürlüğe girer. Bu Sözleşmede yapılan bir değişiklik yürürlüğe girdikten sonra tevdi edilen tasdik, kabul, onay veya katılma belgesi Sözleşmenin değişiklik görmüş metni için verilmiş sayılır. Bu değişiklik kabul edildikten sonra, fakat yürürlüğe girmeden önce tevdi edilen bu belgeler, değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihteki değişik metin için verilmiş sayılır.

Madde 54

Sözleşmeden Çekilme

Her Akit Taraf Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreterine yapacağı bir ihbar ile bu Sözleşmeden çekilebilir. Çekilme, Genel Sekreterin bu hususdaki bildiriyi almasından 15 ay sonra geçerli olur. Çekilmenin geçerli sayılacağı tarihten önce hareket noktasındaki gümrük idaresi tarafından kabul edilen TIR karnelerinin geçerliliğine halel gelmez ve kefil kuruluşun taahhütleri bu Sözleşme şartlarına uygun olarak geçerli sayılır.

Madde 55

Sözleşmenin Yürürlükten Kalkması

Bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra Akit Taraf ülkelerin sayısı üst üste 12 ay süreyle beşten aşağı düşerse, 12 aylık sürenin bitiminden itibaren Sözleşme yürürlükten kalkar.

Madde 56

1959 TIR Sözleşmesinin Yürürlükten Kalkması

Bu Sözleşme yürürlüğe girince Akit Taraflar arasındaki ilişkilerde 1959 TIR Sözleşmesini yürürlükten kaldırır ve onun yerine geçer.

Karayolu taşıtları ve konteynerler için 1959 TIR Sözleşmesine göre verilen uygunluk belgeleri, geçerli oldukları veya uzatıldıkları sürece ve bu taşıtların ve konteynerlerin kabulü için başlangıçta öngörülen şartlar devam ettiği takdirde, bu Sözleşme Akit Taraflarınca gümrük mührü adı altında eşya taşınmasında kabul edilirler.

Madde 57

Anlaşmazlıkların Çözümlenmesi

Bu Sözleşmenin yorumu veya uygulanması ile ilgili olarak iki veya daha fazla Akit Taraf arasında çıkabilecek her türlü anlaşmazlık, imkân nisbetinde, aralarında müzakere veya diğer bir çözüm yoluyla halledilir.

İki veya daha fazla Akit Taraf arasında çıkan, bu Sözleşmenin yorumu veya uygulanması ile ilgili herhangi bir anlaşmazlık, bu maddenin birinci paragrafında belirtilen yollarla halledilemezse, Taraflardan birinin talebi üzerine, aşağıdaki şekilde teşkil edilen bir hakem kuruluna intikal ettirilir. Anlaşmazlıkla ilgili Taraflar birer hakem tayin ederler ve hakemlerce, başkanlık görevi yapmak üzere, diğer bir hakem atanır. Taraflardan biri, tahkim talebinin alınmasından üç ay sonra bir hakem tayin etmediği veya hakemler bir başkan seçmedikleri takdirde, Taraflardan her biri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden bir hakem veya hakem kurulu başkanının tayin edilmesini ister.

İkinci paragraf hükümlerince kurulan hakem kurulunun kararı anlaşmazlık halindeki tarafları bağlar.

Hakem kurulu kendi iç tüzüğünü tesbit eder.

Hakem kurulunun kararları çoğunlukla alınır.

İhtilaf halindeki taraflar arasında hakem kararının yorumu veya infazı ile ilgili bir anlaşmazlık çıktığı takdirde, bu karar Taraflarca, kararı veren hakem heyetine getirilebilir.

Madde 58

İtirazi Kayıtlar

Bu Sözleşmeyi imzaladığı, tasdik ettiği veya bu Sözleşmeye katıldığı sırada her ülke, Sözleşmenin 57 nci maddesinin 2-6 ncı paragrafları ile kendini bağlı saymadığını beyan edebilir. Diğer Akit Taraflar, böyle bir itirazı kayıt koyan Akit Tarafa karşı bu paragraflarla bağlı sayılmazlar.

Bu maddenin birinci paragrafı uyarınca itirazı kayıt koyan herhangi bir Akit Taraf Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirmek sureti ile bu itirazı kaydı kaldırabilir. Bu maddenin birinci paragrafında öngörülen itirazı kayıt dışında bu sözleşmeye başka bir ihtirazi kayıt ileri sürülmez.

Madde 59

Bu Sözleşmede yapılacak değişikliklerle ilgili kurallar

Bu Sözleşmede ve eklerinde bir Akit Tarafın teklifi üzerine, bu maddede belirtilen usullerle değişiklikler yapılabilir.

Bu Sözleşme ile ilgili değişiklik önerileri 8 sayılı ek’ de belirtilen iç tüzük hükümlerine göre bütün Akit Taraflarca teşkil edilen yönetim kurulunca incelenir. Yönetim kurulu tarafından incelenerek veya hazırlanarak mevcut ve oy veren üyelerin üçte iki çoğunluğu ile kabul edilen bu türlü düzeltmeler, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından kabul işlemi için, Akit Taraflara bildirilir.

60 ncı madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile, evvelki paragraf uyarınca bildirilen düzeltmeler, düzeltme ile ilgili bildirimin yapıldığı tarihten itibaren iki aylık bir süre içinde Akit Taraf ülkelerinden biri tarafından Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bir itiraz vaki olmadığı takdirde, bu sürenin bitiminden itibaren 3 ay sonra bütün Akit Taraflar için yürürlüğe girer.

İleri sürülen değişiklik için, bu maddenin üçüncü paragrafı uyarınca bir itiraz bildirisi yapıldığı takdirde, düzeltme kabul edilmemiş sayılır ve hiç bir etkisi olmaz.

Madde 60

1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 sayılı Eklerde değişiklik yapılması ile ilgili özel usuller

53 ncü maddenin birinci ve ikinci paragrafları uyarınca incelenen 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 sayılı Eklerle ilgili değişiklik önerileri, yönetim kurulunca aynı anda tesbit edilen daha önceki bir tarihte, Akit Taraf Ülkelerinin beşte biri veya bu nispetten daha düşükse beşi tarafından Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri nezdinde bir itiraz yapılmamış olmak kaydı ile, bu değişikliklerin kabulü sırasında yönetim kurulunca tesbit edilen tarihte yürürlüğe girer. Bu paragrafta belirtilen tarihlerın tesbitinde mevcut ve oy veren ülkelerin üçte iki çoğunluğu gereklidir.

Yukarıda birinci paragrafta belirtilen usul ile yürürlüğe giren herhangi bir değişiklik, bütün Akit Taraflar için, değişiklikle ilgili hükümlerin yerine geçer veya bu hükümlere göre öncelik kazanır.

Madde 61

Talepler, bildiriler ve itirazlar

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri bu Sözleşmenin 52 nci maddesinin birinci paragrafında belirtilen bütün Akit Taraflara ve ülkelere, 59 ve 60 ncı maddelere göre yapılan talepler, bildiriler ve itirazlarla herhangi bir değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihi bildirir.

Madde 62

Gözden Geçirme Konferansı

Her Akit Taraf Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine başvurarak bu Sözleşmenin gözden geçirilmesi için bir konferans toplanmasını isteyebilir.

52 nci maddenin birinci paragrafında belirtilen bütün Akit Tarafların ve ülkelerin davet edileceği gözden geçirme konferansı, Genel Sekreterin bildiride bulunduğu tarihten itibaren altı ay için Akit Taraf ülkelerinden en az dörtte birinin kendisine olumlu cevap vermeleri halinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından toplantıya çağrılır.

52 nci maddenin birinci paragrafında belirtilen bütün Akit Tarafların ve ülkelerin davet edileceği gözden geçirme konferansı, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından, İdari Komitenin talebine ilişkin bildiri üzerine de toplantıya çağrılabilir. İdari Komite, mevcut ve oy veren

üyelerinin üçte iki çoğunluğu tarafından karar verildiği takdirde talepte bulunur.

Bu maddenin ikinci ve üçüncü paragrafları uyarınca bir konferans toplanıldığında, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından bütün Akit Taraflara bildiride bulunulur ve onları üç aylık süre içinde, konferansta ele alınmasını istedikleri konuları bildirmeye davet eder. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri bütün Akit Taraflara konferansın toplanacağı tarihten en az üç ay önce, bu önerilerin metinleri ile birlikte konferansın geçici gündemini gönderir.

Madde 63

Bildiriler

61 ve 62 nci maddelerde öngörülen bildirilere ilave olarak, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından, 52 nci maddede belirtilen bütün ülkelere;

(a) 52 nci maddeye dayanarak yapılan imzalar, tasdikler, kabuller, onaylar ve katılmalar,

(b) 53 ncü madde uyarınca bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihleri,

(c) 54 ncü madde uyarınca yapılan fesihleri,

(d) 55 nci madde uyarınca bu Sözleşmenin yürürlükten kaldırılması,

(e) 58 nci maddeye dayanarak konulan ihtirazi kayıtlar, hakkında bildirimde bulunulur.

Madde 64

Asıl Metin

Bu Sözleşmenin aslı 31 Aralık 1976 tarihinden sonra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine tevdi edilecek ve aslına uygun tasdikli örnekleri Genel Sekreterlikçe, bütün Akit Taraflara ve 52 nci maddenin birinci paragrafında belirtilen, Akit Taraf olmayan ülkelere gönderilecektir.

YUKARIDAKİ HUSUSLARI TASDİK ZIMNINDA, aşağıda imzası bulunan tam yetkililer bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Her üç metinde aynı derecede geçerli olmak üzere İngilizce, Fransızca ve Rusça dillerinde tek bir nüsha olarak bin dokuz yüz yetmiş beş yılının Kasım ayının on dördüncü günü Cenevre’de TANZİM EDİLMİŞTİR.

Ek 1

TIR KARNESİ ÖRNEĞİ

TIR karnesi, maddelerin İngilizce olarak da basıldığı birinci sayfanın ön yüzü hariç Fransızca basılır. İkinci sayfada Fransızca olarak basılan "TIR Karnesinin Kullanılmasına İlişkin Kur allar" üçüncü sayfada İngilizce olarak tekrarlanmıştır.

Ekler İçin Tıklayınız. **Resmi Gazete İçin Tıklayınız.** **Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.**